

Samenvatting Community of Practice

Energiegemeenschappen | najaar 2023

transitiereizen
begeleiders van transformatie

SAMENVATTING COMMUNITY OF PRACTICE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

AANLEIDING

In het najaar van 2023 heeft een groep van veertien startende Energiegemeenschappen kennis en ervaring gedeeld over de benodigde bouwstenen die nodig zijn voor de ontwikkeling van Energiegemeenschappen.

Aanleiding was onder meer de nieuwe Europese en Nationale regelgeving rondom Energiegemeenschappen.

De verslagen van deze bijeenkomsten zijn op te vragen bij LSA-Bewoners of Transitieizen.

Contact:

LSA-Bewoners: Carla Delgado Swiatkowski:
carla@lsabewoners.nl

Transitieizen: Carla Onderdelinden:
carla@transitieizen.nl

transitieizen

SAMENVATTING COMMUNITY OF PRACTICE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

BIJEENKOMSTEN

LSA en Transitiehuizen hebben drie bijeenkomsten begeleid waarin we de volgende onderwerpen aan de orde gesteld hebben:

- Wat is een Energiegemeenschap?
- Welke bouwstenen heb je nodig om een Energiegemeenschap te vormen?
- Wat is de waarde van een Energiegemeenschap voor de gemeenschap zelf en voor anderen (overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven)?

- Wat is de call to action die lokaal en nationaal nodig is om de ontwikkeling van Energiegemeenschappen mogelijk te maken en te versnellen?

SAMENVATTING COMMUNITY OF PRACTICE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

CALL TO ACTION

Er zijn in Nederland al veel Energiegemeenschappen in ontwikkeling, zowel in buurten en wijken, als ook lokaal/regionaal en landelijk.

Het is de bedoeling (Europees en Nationaal beleid) dat lokale Energiegemeenschappen **structureel onderdeel worden van het energielandschap**. Volgens de Energiegemeenschappen zelf is het dan nodig dat er niet alleen wordt geïnvesteerd in het ontwikkelen van energievoorzieningen maar ook in **lokaal eigenaarschap**.

De ontwikkeling van Energiegemeenschappen is een langjarige transitie. Deze ontwikkeling vraagt met name een verandering van **mindset van alle betrokken partijen**. Hier is nog **veel werk** te doen. In beleid, financiering, governance, regelgeving en in de praktische ontwikkeling van lokale energievoorzieningen.

In de CoP hebben we **vijf fundamentele bouwstenen** benoemd. Wij roepen lokale initiatieven, overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven op om **samen** met deze bouwstenen aan de slag te gaan.

SAMENVATTING COMMUNITY OF PRACTICE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

DEFINITIE

In de Nederlandse praktijk zien we veel verschijningsvormen en benamingen voor organisaties die een energiegemeenschap kunnen vormen. Denk aan wijkbedrijven, energiecoöperaties, bewonersbedrijven, burgerinitiatieven, energie-initiatieven, klusbedrijven en nu dan ook Energiegemeenschappen.

Europa Decentraal definieert een Energiegemeenschap als volgt:

Een vorm van samenwerking tussen burgers, al dan niet met deelname van lokale overheden zoals gemeenten en kleine ondernemingen waarmee burgers, lokale overheden en kleine ondernemingen samen energie opwekken, delen en verkopen.

SAMENVATTING COMMUNITY OF PRACTICE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

DEFINITIE

Veel energie-initiatieven richten zich op energiebesparing. Het helpt als je als energie-initiatief jezelf goed definieert in dit landschap:

Wat is je missie (wat is het idee)?

Wat is je rol (wat doet jouw initiatief)?

Wat is je bijdrage (welke waarde lever je)?

Vanuit de kant van de overheid is het belangrijk ruimte te geven aan initiatieven om hun eigen vorm en kleur aan te nemen.

Onze herdefinitie:

Een energiegemeenschap is een vorm van samenwerking tussen burgers met deelname van lokale overheden, ondernemingen en maatschappelijke organisaties waarmee zij samen energie besparen, energie opwekken, opslaan, delen en verkopen. Om dit te bereiken investeren energiegemeenschappen in gemeenschaps- en netwerkvorming. Een energiegemeenschap kan zich bewegen op buurt-, wijk-, lokaal-, regionaal-, en nationaal niveau.

BOUWSTENEN VOOR ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

BOUWSTENEN

ANDERE KIJK, HELDERE PRINCIPES

Inclusieve, duurzame principes en spelregels

Bewustzijn en zelfde taal

Eigenaarschap bij inwoners

Werken vanuit vertrouwen

ORGANISATIE, COMMUNICATIE, PLEK

Intrinsiek gemotiveerde initiatiefnemer(s)-trekkersgroep

Plek in wijk, zichtbaarheid

Ondersteunende IT systemen

Website/nieuwsbrief

NETWERKSAMENWERKING

Sterke lokale bewoners-community

Sterk en duurzaam netwerk met partners en stakeholders

Ondersteunende (netwerk)structuren tbv oa kennisdelen

Gelijkwaardige samenwerking en partnerschap

INVESTERINGSBEREIDHEID

Bereidheid bij inwoners en organisaties tijd, geld, assets in te zetten

Investerings in het bouwen van het netwerk / the village

Budget voor vergoeding ondernemer en prof. betrokkenen

Investerings in energieprojecten en infrastructuur

ANDERE ROL OVERHEID

Andere kijk op ondernemerschap, legitimiteit en representativiteit

Huisambtenaar

Inbesteden ipv aanbesteden

Integraal werken, ruimte geven, verankeren in beleid

SAMENVATTING COMMUNITY OF PRACTICE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

BOUWSTENEN

Toelichting bouwstenen

Andere kijk, helder principes

Energiegemeenschappen ontstaan op een nieuw speelveld van een waardegedreven economie en samenleving. Dit speelveld werkt met andere principes en spelregels dan de dominante, geldgedreven economie (onder andere samenwerking met regeneratie als doel versus concurrentie met geldwinst als doel). Om de ontwikkeling van Energiegemeenschappen te bevorderen, is het belangrijk een gelijk speelveld te creëren met nieuwe spelregels en andere rollen voor de spelers. Om betrokkenheid te creëren is het belangrijk dat eigenaarschap en daarmee zeggenschap over de opgave zoveel mogelijk bij de inwoners zelf liggen.

Eigen organisatie, Communicatie en een Plek

Een intrinsiek gemotiveerd team, een eigen plek en zichtbaarheid in de gemeenschap zijn belangrijke succesfactoren voor energiegemeenschappen. De ontwikkeling naar een professionele organisatie vraagt tijd. Bewonersinitiatieven beginnen vaak met kleine bijeenkomsten en projecten en groeien in fasen naar een professionele organisatie of bewonersbedrijf.

Netwerksamenwerking

De energietransitie kan alleen slagen als inwoners, bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties in gelijkwaardig en duurzaam partnerschap gaan samenwerken.

SAMENVATTING COMMUNITY OF PRACTICE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

BOUWSTENEN

Investeringsbereidheid

Het is slim om de waarde van het sociaal kapitaal van een gemeenschap te benutten bij de ontwikkeling van lokale energievoorzieningen. Deze waarde is groot, immers het takes a village to raise a child, maar ook om de energietransitie te realiseren. Deze waarde kan benut worden als er een relatie en vertrouwen is tussen investeerders en de gemeenschap. Het is daarom slim om deze waarde te benoemen (valuecase) en in deze relatie te investeren (businesscase). Deze relatie komt niet tot stand binnen een geldgedreven propositie en vraagt een oprechte intentie van overheid en investeerders om de gemeenschap zoveel mogelijk eigenaarschap te geven over haar eigen energievoorziening.

Faciliterende, ruimtegevende overheid

Samenwerking aangaan vanuit gelijkwaardig partnerschap, en niet vanuit het oude model: opdrachtrelatie of subsidierelatie. Concreet is de vraag van de overheid aan de Energiegemeenschap: waarmee kunnen we je helpen om je doelen te realiseren? En niet (= oude manier van denken en werken): wil jij (Energiegemeenschap) meehelpen met het realiseren van overheidsdoelen? De overheid moet zich realiseren dat Energiegemeenschappen vaak klein beginnen en langzaam groeien.

SAMENVATTING COMMUNITY OF PRACTICE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

WAARDE

Waarde van Energiegemeenschappen

In één zin is de waarde van een Energiegemeenschap: een betrouwbare, betaalbare, lokale energievoorziening waar inwoners zeggenschap over hebben.

In de CoP werd hier met de volgende woorden meer invulling aan gegeven:

WAARDE VOOR INWONERS

Zelfredzaamheid, eigenaarschap, zeggenschap, onafhankelijkheid, vertrouwen, nabijheid, zingeving, wij-gevoel, gezamenlijke inkoop en beheer, geldstromen in de wijk houden, kostenbesparing, betrouwbare en betaalbare energie – stabiele prijs, eerlijk rendement, winst terug naar de gemeenschap, ontzorging.

SAMENVATTING COMMUNITY OF PRACTICE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

WAARDE

WAARDE VOOR BEDRIJVEN EN ORGANISATIES

Collectiviteit organiseren, bereik, verbinding met inwoners, inzicht in denken inwoners, klantcontact, vertrouwen, relatie, 1 aanspreekpunt, kostenefficiëntie door inzet buurtbedrijf voor eenvoudige maatregelen, opleiden nieuwe medewerkers, meer efficiency in uitvoering, ontlasten netwerk, energiezekerheid, risicospreiding, toekomstperspectief.

WAARDE VOOR GEMEENTEN

Stekkerblok voor integraal werken, draagvlak, bereik inwoners, directe verbinding met inwoners, sociaal kapitaal, vertrouwen, preventie, boost lokale democratie, betrokkenheid, publiek geld gaat direct terug naar samenleving (hoog publiek rendement), zicht op wat er achter de voordeur speelt, aanspreekpunt, betrouwbare energievoorziening die werkt voor alle inwoners en bedrijven.

SAMENVATTING COMMUNITY OF PRACTICE ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

COLOFON

LSA en Transitieizen willen de ontwikkeling van Energiegemeenschappen faciliteren met kennis, tools en procesbegeleiding.

LSA-Bewoners: Carla Delgado Swiatkowski:
carla@lsabewoners.nl

Transitieizen: Carla Onderdelinden:
carla@transitieizen.nl

www.lsabewoners.nl
www.transitieizen.nl

transitieizen

december 2023

Community of Practice

In het najaar van 2023 heeft een groep van veertien startende Energiegemeenschappen kennis en ervaring gedeeld over de benodigde bouwstenen die nodig zijn voor de ontwikkeling van Energiegemeenschappen. Dit document is een samenvatting van de geleerde lessen.

LSA bewoners werkt de komende jaren aan verschillende programma's om een inclusieve energietransitie mogelijk te maken. Deze Community of Practice is daar een onderdeel van.

December 2023

Meer informatie

Wil je meer informatie over de Community of Practice of de inhoud van deze publicatie?

LSA bewoners

Carla Delgado Swiatkowski
carla@lsabewoners.nl | 030 231 7511

Transitiereizen

Carla Onderdelinden
carla@transitiereizen.nl | 06 1234 5678

